

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૫૫૯/૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:
માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ આર. પી. ઢોલરિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના	

નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
-----------------------------------	--

=====

કાંજીભાઈ પ્રેમજીભાઈ બગડા... અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય... વિરોધીઓ/પ્રતિવાદીઓ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા (ઓ) તરફે શ્રી આશિષ એમ. દગલી, વકીલ

વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) તરફે શ્રી કે.પી. રાવલ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ આર.પી. ઢોલરિયા

તારીખ: ૨૫/૦૧/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તાએ વિશેષ કેસ (એસીબી) નંબર ૨૩/૧૯૯૯ (૧/૧૯૯૮) માં
 ૭મી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, વેરાવલના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયમૂર્તિ અને વધારાના સત્ર
 ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશ
 વિરુદ્ધ દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૪ હેઠળ હાલની અપીલને
 પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૨. વર્તમાન અપીલને વેગ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે ફરિયાદી પાસે જી. આઈ. ડી. સી., ભિડિયા પ્લોટ, વેરાવળમાં પ્લોટ નંબર ૭૦૩માં સોરથિયા ફિશ પ્રોડક્ટ્સ નામની ફેક્ટરી છે અને તેની પાસે અનુક્રમે કન્ઝ્યુમર નંબર ૨૨૨૦૫ અને ૨૨૨૦૬, સિંગલ ફેઝ અને થ્રી ફેઝ એમ બે વિદ્યુત જોડાણો છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ૧૭/૪/૧૯૯૭ પર, જીઈબી ઓફિસ, વેરાવળના મીટર રીડરએ મીટરનું વાંચન રેકૉર્ડ કર્યું છે અને તેમને એપ્રિલ ૧૯૯૭ના મહિના માટે બે બિલ જારી કરવામાં આવ્યા હતા. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે બિલની તપાસ કરતી વખતે, ફરિયાદીને જાણવા મળ્યું કે ત્રણ તબક્કાના બિલમાં વાસ્તવિક રકમની ચુકવણી માટે કુલ રકમ નથી અને તેથી, તેણે ૨૧/૪/૧૯૯૭ પર જીઈબી ઓફિસમાં આરોપીનો સંપર્ક કર્યો અને પૂછપરછ પર, આરોપીએ ફરિયાદીને કહ્યું કે બિલ અતિશય છે અને તેમાં ૧૫૦૦ રૂપિયા ઘટાડો કરી શકાય છે, જેના માટે ફરિયાદીએ આરોપીને ૧૦૦૦ રૂપિયા ચૂકવવાની જરૂર પડશે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ ફરિયાદીએ એ. સી. બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો હતો અને ૧૩:૦૦ વાગ્યે ૨૨/૪/૧૯૯૭ પર આરોપી સામે ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

૩. ફરિયાદના અનુસરણમાં તપાસ અધિકારીએ તપાસ હાથ ધરી હતી અને અપીલકર્તા આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું. આરોપી સામે આરોપ નક્કી

કરવામાં આવ્યો હતો.આરોપીએ આરોપમાં દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેના પર કેસ ચાલી રહ્યો છે.

૩.૧ અપરાધને ઘરે લાવવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૩.૨ સુનાવણીના અંતે, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો હતો.

૪. તેનાથી વ્યથિત હોવાને કારણે, અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ફોજદારી અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૫. વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને, અપીલકર્તાએ મુખ્યત્વે દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યો છે.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને હકીકતમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાની કોઈ પ્રશંસા કરવામાં

આવી નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે.

૬. શ્રી આશિષ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ ડગલીએ આરોપ તેમજ ભૌતિક સાક્ષીઓના પુરાવા દ્વારા આ અદાલતને લીધી છે અને દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલો સમગ્ર કેસ કોઈ તાર્કિક કારણોસર આધારિત નથી લાગતો કારણ કે કુલ ચૂકવવાપાત્ર રકમ વીજળી વપરાશ બિલમાં મળી ન હતી અને તેથી, ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, આરોપીએ ગ્રાહકને ૧૫૦૦/- રૂપિયાની હદ સુધી લાભ આપવાની લાલચ આપી હતી અને તેના બદલામાં, ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે ૧૦૦૦/- રૂપિયાની રકમની માંગ કરી હતી, જો કે, ફરિયાદીના પુરાવા, પંચ તેમજ તપાસ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી અધિકારી, હકીકત અન્યથા દર્શાવે છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, તેનાથી વિપરીત, ચૂકવવાપાત્ર કુલ રકમ કર્યા પછી, બિલ ફરિયાદીને સોંપવામાં આવ્યા હતા અને ફરિયાદી દ્વારા આરોપીને સોંપવામાં આવેલી રકમ ઓફિસમાં ચૂકવવાની હતી અને આરોપી ઉપરોક્ત રકમ જમા કરી શકે તે પહેલાં, દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને રકમ જમ કરવામાં આવી હતી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ સંબંધમાં પંચ અને તપાસ અધિકારીના મૌખિક પુરાવાઓમાંથી પણ ખુલાસો આવી રહ્યો છે અને તેથી, ફરિયાદી પક્ષ ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.તેમણે

રજૂઆત કરી હતી કે પેપર બુકના પાનું ૭૪ પરનું બિલ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે કુલ ૩૪૯૮ રૂપિયા = ૧૩ પૈસાનું બિલ હતું અને તેમાં ૧૨૩૦ રૂપિયા = ૮૭ પૈસાનો ક્રેડિટ હતો અને તેથી ચૂકવવાપાત્ર રકમ ૨૨૬૭ રૂપિયા = ૨૬ પૈસા હતી અને સુધારણા પછી, બિલ ફરિયાદીને સોંપવામાં આવ્યું હતું જેની ફરિયાદી દ્વારા ચકાસણી કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે બિલ ફરિયાદીને ૧૫૦૦/- નો કોઈ લાભ દર્શાવતું ન હતું, ત્યારે ૧૫૦૦/- નો લાભ મેળવવાના બદલામાં ૧૦૦૦/- રૂપિયાની ગેરકાયદેસર વળતર ચૂકવવાનું કોઈ કારણ નહોતું.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીના નિવેદનને સમર્થન આપવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સમર્થનકારી પુરાવા ઉપલબ્ધ નથી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલા નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને, અત્યાર સુધીમાં, આ અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દા પરનો કાયદો ખૂબ જ સ્પષ્ટ થઈ ગયો છે, જેમાં ફરિયાદી પક્ષે તેની માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટ અને સંયુક્ત પુરાવાઓમાં વાજબી શંકાની બહાર કેસ સ્થાપિત કરવો પડશે અને જ્યાં સુધી તે સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આવા કેસોમાં કોઈ દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં.અંતે, શ્રી ડાગલીએ આ અદાલતને વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી હતી.

૭. બીજી તરફ, શ્રી કે.પી. રાવલ, વિદ્વાન એપીપીએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત

ટ્રાયલ કોર્ટ અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા છે અને માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થાય છે અને તેથી, આ અદાલતે વિજ્ઞત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર અવલોકનથી, ફરિયાદી પક્ષે આ કેસને વાજબી શંકાની બહાર સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યો છે અને તેથી, દોષિત ઠેરવવાના આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવી નથી.

૮. આ અદાલતે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી આશિષ ડગલી અને પ્રતિવાદી રાજ્ય માટે વિદ્વાન એપીપી શ્રી રાવલને સાંભળ્યા છે.

૯. આ અદાલતે વિજ્ઞત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે.ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, ફરિયાદી પ્લોટ નંબર ૭૦૩, જીઆઈડીસી, વેરાવળ ખાતે સોરથિયા ફિશ પ્રોડક્ટ્સના નામ અને શૈલીમાં તેની ફેક્ટરી ચલાવી રહ્યો હતો અને તેની પાસે બે વીજ જોડાણો હતા.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે એપ્રિલ ૧૯૯૭ના મહિના માટે બે હળવા બિલ બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી એક બિલ ચૂકવવાપાત્ર કુલ રકમ વગરનું

હતું.તેથી, ફરિયાદીએ આરોપીનો સંપર્ક કર્યો અને આરોપીએ કહ્યું કે બિલ અતિશય છે અને તેમાં ૧૫૦૦/- રૂપિયા ઘટાડો કરવામાં આવશે, જેના માટે તેણે ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે ૧૦૦૦/- રૂપિયાની માંગ કરી હતી.ફરિયાદી લાંચની રકમ ચૂકવવા તૈયાર ન હોવાથી, તેણે એ. સી. બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો અને ફરિયાદ નોંધાવી, ૨૨/૪/૧૯૯૭ પર જાળ બિછાવવામાં આવી, આરોપી દૂષિત ચલણી નોટો સાથે રંગે હાથ પકડાયો હતો અને આમ અપીલકર્તાએ આરોપ મુજબ ગુનો કર્યો હતો.

૧૦. પીડબ્લ્યુ ૧-યુનુશભાઈ અમદભાઈ સોરથિયાની એક્ઝિબિટ ૧૬માં તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે જી. આઈ. ડી. સી., વેરાવળ ખાતે આવેલા પ્લોટ નંબર ૭૦૩ પર માછલી ઉત્પાદનોની ફેક્ટરી ચલાવે છે અને તેની પાસે બે વીજ જોડાણો છે. તેમણે જુબાની આપી હતી કે તેમને એપ્રિલ ૧૯૯૭થી બે બિલ જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં એક બિલ ચૂકવવાપાત્ર કુલ રકમ વિના મળી આવ્યું હતું અને તેથી તેમણે જીઈબી ઓફિસમાં આરોપીનો સંપર્ક કર્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપીએ કહ્યું છે કે તે ચૂકવવાપાત્ર કુલ રકમ ચૂકવશે અને તેમાં ૧૫૦૦/- રૂપિયા ઘટાડો થશે, જેના માટે સાક્ષીએ ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે ૧૦૦૦/- રૂપિયા ચૂકવવા પડશે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેથી તેણે એ.સી.બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો હતો અને ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેના માટે એ.સી.બી. અધિકારીએ સત્તાવાર પંચની

માંગણી કરી હતી, જાળ ગોઠવી હતી અને જાળના સમયે જ્યારે તે આરોપીની કચેરીની મુલાકાત લેતો ત્યારે આરોપી તેના ટેબલ પર મળી આવ્યો હતો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે સાક્ષીએ આરોપીને તેના બિલ વિશે પૂછ્યું છે અને બદલામાં આરોપીએ બિલ પહોંચાડ્યું હતું, તે સમયે આરોપીએ પૈસા વિશે પૂછપરછ કરી હતી અને ત્યારબાદ આરોપી તેની ઓફિસમાંથી બહાર આવ્યો હતો અને બિલ ચૂકવવાના હેતુથી નજીકની બારીમાં ગયો હતો, જેના માટે આરોપીએ સાક્ષી પાસેથી ૧૦૦૦ રૂપિયાની રકમ સ્વીકારી હતી અને તેને તેના ખિસ્સામાં મૂકી દીધી હતી. કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપીએ પૂછ્યું નથી કે સાક્ષી પૈસા લાવ્યો છે કે નહીં અને આરોપીએ તેને કહ્યું ન હતું કે ૧૫૦૦/- નો લાભ મળશે પરંતુ આરોપીએ કહ્યું કે સાક્ષીને ઓફિસમાં પડેલી અગાઉની ડિપોઝિટનો લાભ મળશે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે તેને આરોપી પાસેથી બિલ મળ્યું ત્યારે તેણે પુષ્ટિ કરી હતી કે બિલમાં કુલ રકમ ચૂકવવાપાત્ર હતી અને બિલમાં કોઈ ભૂલ નહોતી અને ત્યારબાદ તેણે બંને બિલ પોતાના ખિસ્સામાં મૂકી દીધા હતા. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે પોલીસ સમક્ષ જણાવ્યું ન હતું કે આરોપીએ તેને તાત્કાલિક પૈસા આપવાનું કહ્યું હતું અને જ્યારે તપાસ અધિકારી શ્રી યાગ્નિકે આરોપીને પૈસા વિશે પૂછ્યું ત્યારે તે સમયે તેને ખબર પડી કે આરોપીએ બિલ ચૂકવવા માટે પૈસા સ્વીકાર્યા છે.

૧૧. પીડબ્લ્યુ ૨-જયસુખભાઈ જેરમભાઈ વસોયાની એક્ઝિબિટ ૨૭માં તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમને સત્તાવાર છાયા પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની સાથે, એ. સી. બી. ની કચેરીમાં ફરિયાદી સાથે એક અન્ય પંચ એટલે કે પરશોત્તમ ટેન્કની રજૂઆત કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે દરોડા કેવી રીતે ચલાવવાના છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ જ્યારે તેઓ આરોપીના કાર્યાલય પહોંચ્યા ત્યારે તે સમયે એક વ્યક્તિએ ફરિયાદીને તેના આગમન અંગે પૂછ્યું હતું અને તેના બિલનું શું થયું છે તે પણ પૂછ્યું હતું.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ રેસ્ટ હાઉસમાં રિકવરી કરવામાં આવી હતી અને જ્યાં સુધી આરોપીની વ્યક્તિની વાત છે ત્યાં સુધી ટેસ્ટ પોઝિટિવ મળી આવ્યો હતો.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપીએ ફરિયાદીને પૂછ્યું નથી કે ફરિયાદી પૈસા લાવ્યો છે કે નહીં અને તેણે તેના પોલીસ નિવેદનમાં તેનો ઉલ્લેખ પણ કર્યો નથી.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે પીડબ્લ્યુ ૪-આર. સી. યાગ્રિકે આરોપી પાસેથી દૂષિત ચલણી નોટો અંગે પૂછપરછ કરી હતી અને આરોપીએ સમજાવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત રકમ બિલ સામે ચૂકવવાની જરૂર હતી અને તે ગેરકાયદેસર વળતર માટે નહોતી અને આરોપી ફરિયાદી સાથે તે જમા કરાવવા જઈ રહ્યો હતો, પરંતુ રસ્તામાં દરોડા પાડવામાં આવ્યા હોવાથી તે જ રકમ જમા કરાવી શકાઈ ન હતી.

૧૨. પીડબ્લ્યુ ૪ – રાજેન્દ્રકુમાર ચંદ્રશંકર યાજ્ઞિકની એક્સ.૩૭ ખાતે પૂછપરછ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, એસીબી, રાજકોટ તરીકે ફરજ બજાવતો હતો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેણે ૨૨.૪.૧૯૯૭ ના રોજ લગભગ ૧૬.૧૫ વાગ્યે છટકું ગોઠવ્યું હતું અને તે જ કર્યું હતું. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ આરોપીની કચેરીમાં પહોંચ્યા હતા અને ફરિયાદી અને પંચ નંબર ૧ ફરિયાદીની કચેરીની મુલાકાત લીધી હતી અને પૂર્વનિર્ધારિત સંકેત મળ્યા પછી આરોપીના બિસ્સામાંથી દૂષિત ચલણી નોટો મળી આવી હતી તેમજ તેણે વીજળીનું બિલ પણ જપ્ત કર્યું હતું. પૂછપરછમાં, સાક્ષીએ કબૂલ્યું છે કે દરોડા પછી આરોપીની પૂછપરછ દરમિયાન, આરોપીએ તેને જણાવ્યું હતું કે ૨૧.૪.૧૯૯૭ ના રોજ લગભગ ૧૧.૦૦ વાગ્યે ફરિયાદીને બિલ સોંપવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે અપીલ કરનાર આરોપીએ તેને કહ્યું હતું કે જ્યારે તે ફરિયાદી વતી કેશિયર સમક્ષ રકમ જમા કરાવવા આગળ વધી રહ્યો હતો, ત્યારે તેને રંગેહાથ પકડવામાં આવ્યો હતો.

૧૩. આ તબક્કે, એ નોંધવું પણ યોગ્ય છે કે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ નોંધાયેલા આરોપીના વધુ નિવેદનમાં, આરોપીએ સમજાવ્યું છે કે ફરિયાદીએ ૨૧.૪.૧૯૯૭ ના રોજ સવારે ૧૧.૦૦ વાગ્યે બિલ સાથે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો અને કુલ રકમ આપવા કહ્યું હતું. આરોપીએ જણાવ્યું છે કે બિલમાં સુધારો થવાનો હોવાથી તેણે ઉપરોક્ત બિલ પોતાની પાસે

રાખ્યું હતું અને ફરિયાદીને બીજા દિવસે આવવાનું કહ્યું હતું. આરોપીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે ૨૨/૪/૧૯૯૭ પર ફરિયાદીએ સંપર્ક કર્યો હતો અને જ્યારે તે બિલ માટે ૧૦૦૦/- રૂપિયાની રકમ જમા કરાવવા જઈ રહ્યો હતો, ત્યારે તેને અટકાવવામાં આવ્યો હતો અને તેથી તે ઉપરોક્ત રકમ જમા કરાવી શક્યો ન હતો. આરોપીએ જણાવ્યું છે કે તેણે ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે કોઈ રકમની માંગ કરી નથી અને તેની ધરપકડ પછી પણ તેણે ઉપરોક્ત તથ્યો વિશે પીડબ્લ્યુ જ સમક્ષ પણ જણાવ્યું હતું.

૧૨. આ તબક્કે, એ સુબેયર વર્સીસ સ્ટેટ ઓફ કેરળ, (૨૦૦૯) ૬ એસ. સી. સી. ૫૮૭ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે: (૨૦૦૯ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૬૦૮૪) એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શનના હેતુ પર ધ્યાન આપતા ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી આગળ આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને આરોપીઓને નિર્દોષ ગણવા જોઈએ, જ્યાં સુધી તે માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૧૩. કેરળ રાજ્યમાં અને અન્ય વિરુદ્ધ સી. પી. રાવ (૨૦૧૧) ૬ એસ. સી. સી. ૪૫૦:(એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. (સપ્લિમેન્ટ) ૩૯૩), માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સમાન ગુનાઓ સામે તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ પૈસા સ્વીકાર્યા હતા તે બતાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને લાંચ તરીકે જાણીને, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી.

૧૪. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા એક નિવેદનમાં, બી. જયરાજ (એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. (પૂરક) ૧૮૩૭) (ઉપરોક્ત) માં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે, માંગના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો રાખવાથી અને તેની વસૂલાત કરવાથી કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત થશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્ય અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું

માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મંજૂરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ આકસ્મિક છે. ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે. સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૧૫. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે. જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી કારણ કે વાજબી શંકાથી આગળ તેના કેસને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૧૬. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક તેમજ કાનૂની સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને ફરિયાદીના રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર વિશ્લેષણ પર, એવું લાગે છે કે ફરિયાદીએ કેસ

મૂક્યો છે કે તે રૂ. ૧૫૦૦/- નો લાભ મેળવવા જઈ રહ્યો હતો અને તેના બદલામાં, તેણે અપીલકર્તા આરોપીને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રૂ. ૧૦૦૦/- ચૂકવવાની જરૂર હતી. જો કે, દસ્તાવેજી પુરાવા, એટલે કે વીજળીનું બિલ, જે જાળ બિછાવતા પહેલા ફરિયાદીને સોંપવામાં આવ્યું હતું, તેમાં સ્પષ્ટ રીતે કુલ ૩૪૯૮ રૂપિયા = ૧૨ પૈસા અને અગાઉની કેડિટ ૧૨૩૦ રૂપિયા = ૮૭ પૈસા અને કુલ ચૂકવવાપાત્ર રકમ ૨૨૬૭ રૂપિયા = ૨૬ પૈસા હોવાનું બહાર આવ્યું હતું, જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ફરિયાદી દ્વારા જી. ઇ. બી. ને ૨૨૬૭ રૂપિયા = ૨૬ પૈસા ચૂકવવાપાત્ર હતા અને ઉપરોક્ત હકીકત પણ ફરિયાદી દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી છે અને તેણે પોતે પુષ્ટિ કરી છે અને સ્વીકાર્યું છે કે કોઈ લાભ થયો નથી અને તેથી, ૧૦૦૦ રૂપિયા ગેરકાયદેસર વળતર સોંપવાનો સંપૂર્ણ હેતુ હવે બાકી નથી.અન્યથા પણ, ફરિયાદીના પુરાવા પરથી એવું કંઈ જણાતું નથી કે જાળના સમયે પંચ નંબર ૧ તેની સાથે હતો કારણ કે અપીલકર્તા આરોપીના ચેમ્બરમાં પ્રવેશ્યા પછી, તે બિલ લેવા માટે બારી પાસે ગયો હતો અને તેની હાજરી માટે આરોપીએ જરાય જવાબદાર ગણાવ્યું નથી.ફરિયાદીના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, પંચ નંબર ૧ નો પુરાવો કે જેને છાયા સાક્ષી તરીકે માંગવામાં આવ્યો હતો તે સંપૂર્ણપણે અર્થહીન બની જાય છે.અન્યથા પણ, અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા પ્રસ્તુત વર્ણન અને તપાસ અધિકારી-પીડબ્લ્યુ જ ના સ્પષ્ટ સ્વીકાર સાથે પ્રદર્શન ૩૩ પર વિવાદિત બિલના સંયુક્ત વાંચન પર, તે સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થયું કે ઉપરોક્ત ૧૦૦૦/- રૂપિયાની રકમ અપીલકર્તા આરોપી

દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી જેથી તે વિવાદિત બિલ સામે પ્રદર્શન ૩૩ પર જમા કરી શકાય.તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આરોપી દ્વારા આવા તમામ કૃત્યોને સાબિત કરવા માટે ચોક્કસ અને નિર્ણાયક પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલી સજા ટકાઉ નથી.

૧૮. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, અપીલ સફળ થાય છે. વિશેષ કેસ (એસીબી) નંબર ૨૩/૧૯૯૯ (૧/૧૯૯૯) માં ૭મી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, વેરાવલના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયમૂર્તિ અને વધારાના સત્ર ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.અપીલકર્તાને તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. જામીન બોન્ડ, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ દંડ, જો કોઈ હોય તો, તેને પરત કરવામાં આવશે.આર એન્ડ પી ને તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(ન્યાયમૂર્તિ આર.પી. ઢોલરિયા)

વિષય : ભ્રષ્ટાચાર નાબૂદી અધિનિયમ હેઠળ લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિના યોગ્ય પુરાવાના અભાવે સજા રદ કરી અપીલકર્તાને દોષમુક્ત કરવા અંગે

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.